

Rodna Gruda

Ameriški Slovenci iščejo svoje korenine

Objavljeno dne/Published on: 02.10.2013

V drugi polovici septembra je bila v Sloveniji skupina kar 83 potomcev slovenskih izseljencev v ZDA, ki so raziskovali svoje korenine. Udeležili so se tretje mednarodne rodoslovne konference, ki sta jo pripravila Slovensko rodoslovno društvo in Mednarodno slovensko genealoško društvo. Na Bledu in v Ljubljani so imeli predavanja, potem pa so raziskovali po arhivih, obiskali rojstne kraje svojih prednikov ali se srečali s sorodniki. Slovensko rodoslovno društvo je v prostorih Slovenske izseljenske matice odprlo razstavo rodovnikov; med prisotnimi na otvoritvi so bili številni ameriški Slovenci, udeleženci konference.

Rose Marie Maček Jisa je predsednica Mednarodnega Slovenskega genealoškega društva (Slovenian Genelogy Society International - SGSI) iz Clevelanda, ki svojim članom pomaga pri iskanju korenin. Sama jih je začela iskati leta 1988, ko se je udeležila srečanja, ki ga je pripravil takratni predsednik in ustanovitelj društva Al Peterlin. »Iskal je prostovoljce in prva sem dvignila roko. Vse od takrat sodelujem v društvu, najprej sem delala kot urednica, potem pa sem na Floridi, kjer sem živela, ustanovila oddelek društva. Ko sem se vrnila v Cleveland, sem oddelek ustanovila tudi tam, pred petimi ali šestimi leti pa me je Al Peterlin vprašal, če bi bila predsednica društva in sem privolila,« je povedala Rose Marie.

Na začetku raziskovanja svojih korenin je vedela za kraj in datum rojstva svojega očeta. Ko sta leta 1994 s hčerko Lorraine Kaup prišli v Slovenijo, sta v Škofji Loki našli njegov krstni list, kar jima je bilo v veliko pomoč pri iskanju prednikov po očetovi strani. »O dedu po materini strani pa nisem dosti vedela,« pravi Rose Marie, »saj je stric vedno govoril, da je bil Nemec in da je rojen v Essnu. To pa sploh ni bilo res! Stric mi je dal listino, ki je bila videti kot uradni dokument, a se je izkazalo, da je bil to seznam nepremičnin v vasi Grahovo, katerih lastnik je bil ded. S hčerko sva jih 1994. našli in na avtobusu po naključju naleteli na mlado žensko, katere ded je poznal našo družino v Grahovem. Z njihovo pomočjo sva našli sorodnike s priimkom Škrabec v Novi vasi na Notranjskem.«

Prednike po očetovi strani ji je uspelo odkriti do leta 1600, po materini pa celo do 1550. Rose Marie je pri tem naletela tudi na zanimive podatke: »Peter Hawlina iz Slovenskega rodoslovnega društva, ki je tudi s škofovškega območja in je tu že raziskoval, mi je povedal, da sem v sorodu s štiri tisoč ljudmi na tem območju. Med njimi je najbolj slaven Jan Plestenjak. Njegova mama je moja sestrična v četrtem kolenu, a še ne vesta, da smo v sorodu. Morda se bomo nekoč spoznali.«

V društvu Slovenian Genelogy Society International so se lotili velikega projekta in pred kratkim izdali štiri nove knjige. Gre pravzaprav za štiri dele zelo obširne knjige iz 19. stoletja, ki jo je napisal dolgoletni tajnik takratnega Zgodovinskega društva za Kranjsko Avgust Dimic. Delo Geschichte Krains von der ältesten Zeit bis auf das Jahr 1813 (Zgodovina Kranjske od najstarejših časov do leta 1813) je bilo objavljeno v nemščini in nikoli prevedeno v slovenščino – v SGSI so ga prevedli v angleščino. Kot pravi, ljudi, ki raziskujejo svoje korenine, zanimajo tudi navade in običaji prednikov, zgodovina, politika, gospodarstvo preteklih obdobij. Predsednica društva Rose Marie Maček Jisa pojasnjuje, da je v tem delu zajet kulturni razvoj Slovencev in je kot tako odlična podlaga za raziskovanje.

Rose Marie Maček Jisa s hčerko Lorraine Kaup

Na rodoslovno konferenco je prišla tudi Rose Mariejina sestra **Frances Miklič Coberly** iz Clevelanda. To je bil njen tretji obisk v petih letih. Mednarodnemu slovenskemu genealoškemu društvu se je pridružila pred sedmimi leti in z njegovo pomočjo našla sorodnike v Sloveniji.

»Moja praded in prababica sta prišla iz Dobropolja – Vidma in Ceste. Tam imam še vedno sorodnike, pa tudi v Grosupljem in Ljubljani, prvič sem jih srečala pred petimi leti. Nisem vedela, da imam tu tako veliko sorodnikov, slišala sem le za eno teto in njenega sina Janeza. Ko sem s pomočjo našega društva v Ameriki iskala sorodnike, sem našla to družino. Ko se dobimo, nas je trinajst potomcev – vnukov moje babice ter njenih bratov in sester.«

Kot pravi Frances, je svoje korenine bolj ali manj že raziskala, išče le še nekatere dokumente - poročne in mrliške liste. »Raziskavo rodovnika je zame opravil nekdo drug in je prišel do leta 1700.«

Frances zdaj dela kot prostovoljka v raziskovalnem središču SGSI, kjer arhivirajo različne vrste informacij in jih rade volje posredujejo iskalcem – tudi Slovincem, ki iščejo sorodnike v ZDA.

Tudi **Don Welker** je iz Clevelanda v Ohio, vendar zdaj živi v gorah Nove Mehike. Po očetovi strani sodi v prvo generacijo ameriških Slovencev, po materini pa v drugo. Njegov oče je bil rojen v Ljubljani, za mamo ve, da je bil njen deklinški priimek Golec, babičin pa Medved.

Tokrat sta bila z ženo v Sloveniji prvič. Kot je povedal Don, je bilo čudovito in bo spet prišel, saj so bili ljudje zelo velikodušni in so presegli njegova pričakovanja. In kaj je odkril o svojih prednikih? »Da so, kot kaže, tako kot številni drugi, prišli z vasi. Moj oče je Slovenijo s starši zapustil po I. svetovni vojni, takrat je imel štiri leta. Družina je prepotovala Evropo in iz Liverpoola z ladjo odplula v ZDA. Potovanje je bilo res dolgo.« Sorodnikov mu v Sloveniji za zdaj še ni uspelo najti, upa pa, da jih je veliko, da jih bo srečal, se spoznal z njimi in se vračal na obisk. Don pravi: »Če kdo to bere in prepozna priimke, naj se mi oglasi!«

Med potomci slovenskih izseljencev v Ameriki, ki so konec septembra pri nas iskali svoje korenine, sta bila tudi brat in sestra, **Tom Corpora in Lori Manthey** (na fotografiji spodaj) iz Clevelanda, ki sta Slovenijo obiskala prvič in bila nad njo navdušena. Pri raziskovanju svojega rodovnika sta do sedaj odkrila tri ali štiri generacije slovenskih prednikov po materini strani, po očetovi sta namreč Italijana.

»Sva tretja generacija Slovencev v ZDA. Iz Slovenije sta prišla pradedek in prababica, moja babica je bila rojena v Ameriki. Ko je bila stara dve leti, pa se je družina vrnila v Slovenijo, ker so podedovali kmetijo. Kot so mi povedali drugi, je bila kmetija zelo majhna in dedičev veliko. Do svojega 21. leta je babica živela tu, potem pa odšla v Ameriko. Torej je izkusila tudi življenje v tej čudoviti Sloveniji. O njej nam je povedala marsikaj. Ne veva še, v kateri vasi je živela, delava na tem, da jo odkrijeva, veva pa, da je bila zelo revna in je hodila v šolo le do drugega razreda, potem pa je morala služiti. Čuvala je otroke, od komaj rojenih dojenčkov do dveletnih malčkov. Njen deklinški priimek je bil Stražišar.«

Brat in sestra Tom Corpora in Lori Manthey

Donald in Darinka Lamuth (na fotografiji) iz Pittsburgha v Pensilvaniji sta v Sloveniji obiskala Donaldove sorodnike, Darinkini so namreč s Hrvaške in tokrat ni bilo časa za oboje. Sicer pa sta Donaldova babica in dedek po materini strani v ZDA prišla leta 1910 s štirimi otroki.

»Moja mama je bila Frančiška in je postala Frances, stric Janez je postal John, Franc Frank, Matilda pa je ostala Matilda. Oče pa je prišel v Ameriko 1906. kot 23-leten samski moški,« pripoveduje Donald Lamuth. »1916. sta mama in oče pobegnili ter se poročila. Mama je vedno ponosno povedala, da je deset mesecev pozneje rodila prvega otroka, torej se ni bila prisiljena tako zgodaj poročiti.« Donald je začel iskati svoje slovenske sorodnike okrog leta 1980, a takrat še ne tako resno. Iskanja po dokumentih se je lotil pred približno dvema letoma. Odkril je, da je bil oče iz Zreč, babica po materini strani iz Šentlamberta pri Zagorju, dedek pa z Blagovice. »Imam bratrance in sestrične, ki živijo v Ljubljani, sorodnike v Mozirju in Zrečah pa v Blagovici, Zagorju in Mariboru.« Pri raziskovanju rodovnika je Donald odkril še nekaj zanimivega:

»Vsa leta me je zanimalo čebelarjenje. Ko sva šla z ženo obiskat bratranca v Mozirju, sva odkrila, da ima veliko čebelnjakov in da je predsednik tamkajšnjega čebelarskega društva. Od tod je torej izviralo moje zanimanje za čebele, iz Slovenije! Vsakič, ko se vprašaš, zakaj te nekaj zanima, lahko raziščeš svoje korenine in ugotoviš, da je to v genih, v tebi ...« zaključi Donald Lamuth.

Edita Žugelj

Foto Edita Žugelj, Ženja Pižent